

Groep Crelan

Crelan bank - Europabank

Pijler 3 toelichtingen – boekjaar 2018

INHOUDSTAFEL

1.	Inleiding.....	3
2.	Structuur van de Groep Crelan	3
2.1.	Struktuur	3
2.2.	Risk Management	4
2.2.1.	Algemeen.....	4
2.2.2.	Kredietrisico	4
2.2.3.	Renterisico , liquiditeitsrisico en marktrisico.....	5
2.2.4.	Operationele risico 's	5
2.2.5.	Herstelplan.....	6
3.	Eigen Vermogen	7
3.1.	Boekhoudkundig eigen vermogen en berekening Tier 1 kernkapitaal	7
3.2.	Samenstelling prudentieel eigen vermogen en kapitaalratio's	8
3.3.	Belangrijkste kenmerken van kapitaalinstrumenten.....	9
4.	Kapitaalsvereisten.....	10
5.	Bezwaarde en niet bezwaarde activa	10
6.	Beloningsbeleid.....	11
6.1.	De Raad Van Bestuur:	11
6.2.	Het Remuneratiecomité	11
6.3.	Risicocomité.....	13
6.4.	Directiecomité	13
7.	Hefboomfinanciering (leverage)	14

1. Inleiding

In uitvoering van de Capital Requirement Directive (CRD) maakt Crelan jaarlijks alle relevante informatie openbaar die nodig is om het risicoprofiel en de kapitaaltoereikendheid van de groep te kunnen beoordelen.

Crelan groep behoort niet tot de Global of Other systematically significant Institutions zodat niet alle informatie, die in de EBA richtlijnen voor Pijler 3 zijn opgenomen, van toepassing zijn. We beperken ons dan ook tot de lijst van EBA richtlijnen die in de circulaire van de Nationale Bank van België (NBB) NBB_2017_25 van 2 oktober 2017 zijn opgenomen voor de overige instellingen aangevuld met informatie waarvan wij van oordeel zijn dat belangrijk is om het risicoprofiel van de Groep Crelan te beoordelen en dat ook is opgenomen in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Dit rapport gaat over de periode januari 2018 tot en met december 2018 en kan geraadpleegd worden op de website <http://www.crelan.be>

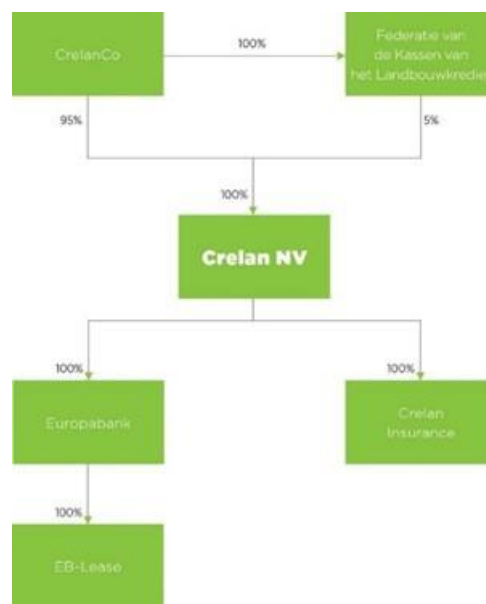
2. Structuur van de Groep Crelan

2.1. Structuur

De NV Crelan vormt met de erkende coöperatieve Kas de CVBA CrelanCo een federatie van kredietinstellingen overeenkomstig artikel 239 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, waarvan de NV Crelan de centrale instelling is. Er is volledige solidariteit tussen de beide entiteiten van de federatie.

Dit verklaart waarom de resultaten van de NV Crelan en van deze coöperatieve kas worden geglobaliseerd. Het coöperatief kapitaal van CrelanCo is in handen van ongeveer 280.000 coöperanten. Het Directiecomité van de NV Crelan voert het operationele beleid zowel van de NV Crelan als van de coöperatieve CrelanCo. Het geheel gevormd door de NV Crelan en CrelanCo wordt in dit verslag Crelan" of "de Bank" genoemd, terwijl de bredere benaming "Groep Crelan" of "de Groep" verwijst naar alle entiteiten of dochtervennootschappen die hierna vermeld worden en die door volledige integratie in de consolidatie opgenomen zijn. De CVBA CrelanCo bezit samen met de CVBA Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet (een coöperatieve vennootschap die toeziet op de coördinatie van de activiteiten van de CVBA CrelanCo en de NV Crelan) 100% van de aandelen en stemrechten in de NV Crelan. Op die manier is Crelan dus een 100% Belgische bank met een 100% coöperatieve verankering. De CVBA Federatie van de Kassen werd per 25/03/2019 geliquideerd wat de structuur van de Groep verder vereenvoudigt.

De rekeningen van de dochtervennootschappen van de NV Crelan, Europabank sinds 2004, Crelan Insurance sinds 2007, en van de Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet zijn inbegrepen in de consolidatieperimeter van de Groep Crelan krachtens het Koninklijk Besluit van 23 september 1992 over de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen. Het schema hierna geeft een vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Groep Crelan.

2.2. Risk Management

2.2.1. Algemeen

De operationele structuren voor de opvolging van de risico's van de Bank zijn gecentraliseerd binnen de directie Risk Management. De Risk Manager staat in voor deze opvolging onder leiding van de Chief Risk Officer, die lid is van het Directiecomité.

Risk Management legt zich toe op diverse specialisaties:

- identificeren, meten, opvolgen en sturen van krediet-, financiële en operationele risico's;
- advies verstrekken in alle (grotere) kredietdossiers die gepresenteerd moeten worden aan het Directiecomité;
- ontwikkelen en valideren van interne modellen die gebruikt worden in het kader van IRB (Internal Rating Based aanpak) en van IFRS 9;
- opmaken, coördineren en valideren van de reglementaire rapporten Verslag van de effectieve leiding over de beoordeling van de interne controle, ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process), het Recovery Plan, het derdepijlerverslag...

Om zo goed mogelijk het beheer van de risico's te organiseren, werden verschillende interne risicocomités opgericht. Deze risicocomités bewaken de krediet-, financiële, operationele (inclusief de permanente controles) en informaticarisico's en ook de risico's die verband houden met de filialen.

In 2018 heeft de afdeling Risk Management haar operationele structuur aangepast om haar efficiëntie te verhogen en de duurzaamheid van de haar toegewezen verantwoordelijkheden te waarborgen.

2.2.2. Kredietrisico

Het beheersen van het kredietrisico blijft gebaseerd op het kredietbeleid enerzijds en op een systeem van scheiding van de machten in de kredietactiviteit anderzijds. Zo volgen verschillende comités de risico-appetijt op.

De bevoegdheden inzake krediettoekenning zijn verdeeld tussen het Directiecomité en het Kredietverbintnissencomité, en dit volgens bepaalde niveaus van kredietomloop en rating van de klanten. Bovendien is er ook een bevoegdheidsdelegatie binnen het kredietdepartement. Het

Krediettoezichtcomité is bevoegd voor het beheer van de kredietomloop, onder meer voor de kredieten op de 'kredietbewakingslijst'.

Het Kredietprovisioneringscomité heeft de bevoegdheid om klanten in 'kwalitatieve default' te plaatsen, waardeverminderingen te bepalen en aan te passen, kredieten op te zeggen en schuldvorderingen af te schrijven. De kredietlimieten werden geactualiseerd in het kader van het globale kredietrisico van de Bank en werden goedgekeurd door de Raad van Bestuur.

Het kredietrisico wordt beheerd aan de hand van ratingmodellen die een score toekennen aan elke kredietklant. Deze rating van de klant is doorslaggevend voor de beslissingen inzake krediettoekenning en kredietbeheer.

De performantie van de modellen wordt regelmatig opgevolgd en de resultaten worden gevalideerd en goedgekeurd door een nieuw opgericht comité, met name Comeri. Voor elk dossier dat binnen de bevoegdheid van het Kredietverbintnissencomité en/of Directiecomité valt, is een onafhankelijk advies van Risk Management noodzakelijk.

2.2.3. Renterisico , liquiditeitsrisico en marktrisico

Nadat in 2012 werd besloten om het financiële risico-opvolgingssysteem binnen Crelan Groep uit te breiden naar alle entiteiten binnen de Groep, werd in 2013 gestart met de gecentraliseerde systematische opvolging van de financiële risico's voor alle bancaire entiteiten binnen de Groep. Op deze manier wordt via de financiële risico-opvolging de groepsstructuur verder versterkt en worden alle entiteiten operationeel geïntegreerd in het financieel beleid en de risico-opvolging van de Groep. Voor Crelan Insurance is enkel het tegenpartijrisico geïntegreerd in de opvolging op groepsniveau.

De belangrijkste risico-indicatoren zijn de globale Value at Risk (VaR) voor alle financiële risico's, een vastrentende reverse cumulatieve gap voor het renterisico, de LGD-limieten (Loss Given Default) voor het tegenpartij- en landenrisico en ratio's voor het liquiditeitsrisico (LCR).

ALM (Asset Liabilities Management) is verantwoordelijk voor de opvolging van het rente-, optie- en liquiditeitsrisico binnen de Bank. Deze afdeling ontwikkelt de modellen die dienen voor de identificatie, analyse, bewaking en rapportering van deze risico's. Risk Management daarentegen vervult de rol van valideerder van deze modellen. Zowel de interne vastrentende gap als de reglementaire rapportering van het renterisico worden door Risk Management gecontroleerd.

De verantwoordelijkheid voor het beheer en de rapportering van de financiële risico's, alsook de controle van de geldende limieten liggen in eerste instantie bij de diverse business-lijnen zelf. Risk Management is verantwoordelijk voor de tweedelijnscontrole en onafhankelijke validatie van deze financiële limieten.

2.2.4. Operationele risico 's

Een waarschuwingsmechanisme is in gebruik om belangrijke operationele incidenten op te sporen. Risk Management stelt ook sleutelindicatoren in werking om na te gaan in hoeverre processen risicogevoelig zijn en om de kwaliteit van de meldingen van incidenten door de verschillende afdelingen op te volgen.

Op functioneel vlak kan Risk Management, als beheerder van de operationele risico's, rekenen op een netwerk van een dertigtal risicocorrespondenten die als taak hebben om de operationele incidenten van hun processen te rapporteren.–In 2016, heeft Risk Management een programma opgezet met als doel de interne controlesystemen te versterken.

Deze controlesystemen zijn onder andere gebaseerd op een gedetailleerde cartografie van de risico's (Entreprise Risk Management) met als objectief om:

- een beschrijving te maken van de processen in de vorm van flowcharts;

- inherente risico's en de bestaande controles te identificeren;
- residuele risico's te onderkennen;
- geschikte herstelmaatregelen voor de geïdentificeerde risico's uit te werken.

Negentien sleutelprocedures van de bank werden herbekeken, waaronder kredieten, deposito's, compliance, de marktenzaal en de thesaurie, HR, boekhouding, facturatie, beheer van de interne rekeningen, ICT, beheer van de fraude, beveiliging van de informatie, business continuity plan en beheer van de risico's. Deze werkzaamheden zijn in 2018 in een specifieke tool (Hopex) ingevoerd zodat de monitoring en het beheer op een meer geautomatiseerde manier kan plaatsvinden.

2.2.5. Herstelplan

In 2015 stelde Crelan een eerste Herstelplan (recovery plan) op volgens de aanbevelingen van de toezichthouder.

Op basis van de EBA-richtsnoeren (European Banking Authority) stelde de bank meerdere risico-indicatoren op in de domeinen solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit. Voor elke indicator werden waarschuwingdrempels en een kritische hersteldrempel gedefinieerd zodat in geval van overschrijding efficiënte herstelopties in uitvoering kunnen worden gesteld.

Er werden vijf scenario's ontwikkeld: liquiditeitscrisis, rentestijging, kredietcrisis, algemene (systeem) crisis wegens een operationeel incident en een specifiek scenario gelinkt aan de entiteit Europabank. Voor elk van deze vijf scenario's definieerde Crelan vier mogelijke herstelopties geïdentificeerd die snel en gelijktijdig in werking kunnen worden gesteld. In elk van deze gevallen laten de beoogde herstelopties Crelan Groep toe om uit de gevarezone te komen.

3. Eigen Vermogen

3.1. Boekhoudkundig eigen vermogen en berekening Tier 1 kernkapitaal

Het boekhoudkundig eigen vermogen volgens IFRS en het prudentieel eigen vermogen verschillen van elkaar door een aantal aanpassingen die er gebeuren voor reglementaire doeleinden. In onderstaande tabel vindt u een aansluiting tussen beiden:

Reconciliatie boekhoudkundig eigen vermogen versus prudentieel eigen vermogen		
	31/12/2017	31/12/2018
Geplaatst kapitaal	829.133.638	818.709.492
Herwaarderingsreserves	49.933.825	3.074.720
reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	248.201.631	279.458.538
winst van het boekjaar	49.947.569	65.794.729
Totaal kapitaal boekhoudkundig IFRS	1.177.216.663	1.167.037.479
niet in aanmerking komend deel van de winst van het boekjaar	-24.726.180	-24.257.034
prudentiële filters - aanvullende waardeaanpassing	-17.750.129	-15.779.954
immateriële vaste activa	-37.174.391	-33.783.994
uitgestelde belastingen	-37.680.384	-34.653.429
IRB tekort	-12.210.090	-16.767.151
TIER 1 kernkapitaal	1.047.675.489	1.041.795.917
achtergestelde certificaten	133.620.093	83.414.515
Totaal prudentieel eigen vermogen	1.181.295.582	1.125.210.432

Het boekhoudkundig kapitaal en het Tier 1 kapitaal zijn beide lichtjes gedaald door de aanpassingen in de herwaarderingsreserves ten gevolge van de invoering van IFRS 9. Het totaal prudentieel eigen vermogen daalt nog iets sterker door belangrijke terugbetalingen van achtergestelde certificaten.

3.2. Samenstelling prudentieel eigen vermogen en kapitaalratio's

Samenstelling reglementair eigen vermogen			
		31/12/2017	31/12/2018
Tier 1 - kernkapitaal (CET1) : instrumenten en reserves			
1	Kapitaalinstrumenten en de daaraan gerelateerde agioreserves	829.133.638	818.709.492
2	Ingehouden winst	214.985.139	254.470.504
3	Gecumuleerde niet-gerealiseerde resultaten (en andere reserves)	92.694.030	53.861.225
6	Tier 1 - kernkapitaal (CET1) voor door de regelgeving voorgeschreven aanpassingen	1.136.812.807	1.127.041.221
Tier 1 - kernkapitaal (CET1) : aanpassingen overeenkomstig de regelgeving			
7	Aanvullende waardeaanpassingen (negatief bedrag)	-2.072.455	-40.730
8	Immateriële activa (na aftrek van daaraan gerelateerde belastingverplichtingen)	-37.174.391	-33.783.994
10	Uitgestelde belastingen	-37.680.384	-34.653.429
12	Negatief bedrag van het IRB tekort (vergelijking expected loss versus aangelegde provisies)	-12.210.090	-16.767.151
28	Totale door de regelgeving voorgeschreven aanpassingen van Tier 1 - kernkapitaal (CET1)	-89.137.320	-85.245.304
29	Tier 1 - kernkapitaal (CET1)	1.047.675.487	1.041.795.917
44	Aanvullend Tier 1 - kapitaal (AT1)	-	-
45	Tier 1 - kapitaal (T1 = CET1 + AT1)	1.047.675.487	1.041.795.917
58	Tier 2 - kapitaal (T2)	133.620.093	83.414.515
59	Totaal kapitaal (TC = T1 + T2)	1.181.295.580	1.125.210.432
60	Totale risicogewogen activa	5.784.478.980	5.864.336.704
Kapitaalratio's en -buffers			
61	Tier 1 - kernkapitaal (als een percentage van het totaal van de risicoposten)	18,11%	17,76%
62	Tier 1 (als een percentage van het totaal van de risicoposten)	18,11%	17,76%
63	Totaal kapitaal (als een percentage van het totaal van de risicoposten)	20,42%	19,19%
64	Instellingsspecifieke buffervereiste (CET 1'- vereiste overeenkomstig artikel 92 lid 1 en contracyclische buffer, plus systeemrisicobuffer, plus buffer voor systeemrelevante instellingen uitgedrukt als een percentage van de risicoposten)	2,00%	2,50%
65	waarvan : vereiste inzake kapitaalconserveringsbuffer	2,00%	2,50%
68	Tier 1 - kernkapitaal dat beschikbaar is om aan buffers te voldoen (als een percentage van de risicoposten – na verrekening van basisvereiste van 4,5%)	13,61%	13,26%

De Tier 1 ratio is lichtjes gedaald door een combinatie van een lager Tier 1 kapitaal en een hoger gewogen risicovolume. De totale kapitaalsratio is sterker gedaald door het feit dat het volume aan Tier 2 -kapitaal in belangrijke mate gedaald is. Dit laatste is het gevolg van de terugbetaling van achtergestelde certificaten en het feit dat er geen nieuwe certificaten werden uitgegeven.

3.3. Belangrijkste kenmerken van kapitaalinstrumenten

In onderstaande tabel wordt toelichting gegeven over de kapitaalinstrumenten die zijn opgenomen in de voorgaande tabel.

Belangrijkste kenmerken van kapitaalinstrumenten			
1	Uitgevende instelling	Crelanco	Crelan n.v.
2	Unieke identificator		
3	Toepasselijke wet(ten) voor het instrument	Belgisch recht	Belgisch recht
4	CRR-regels tijdens de overgangperiode	Tier 1-kernkapitaal	Tier 2 kapitaal
5	CRR-regels na de overgangperiode	Tier 1-kernkapitaal	Tier 2 kapitaal
6	In aanmerking komend op solo / ge(sub) consolideerde / solo- & ge(sub)consolideerde basis	solo & geconsolideerd	solo & geconsolideerd
7	Soort instrument	Coöperatieve aandelen	Tier 2 instrumenten zoals opgenomen in artikel 63 van Regulation (EU) No 575/2013
8	In het toetsingsvermogen opgenomen bedrag	818.709.492	83.414.515
9	Nominaal bedrag van het instrument	12,40 EUR per aandeel	onderschreven bedrag
9a	Uitgifteprijs	Resultaat van kapitaalverhogingen in het verleden	100%
9b	Aflossingsprijs	NVT	100%
10	Boekhoudkundige indeling	Eigen Vermogen	Verplichting (schuld)
11	Oorspronkelijke datum van uitgifte	oprichting 30/09/1937	
12	Onbepaalde of bepaalde looptijd	onbepaald	bepaald
13	Oorspronkelijke vervaldatum	geen vervaldatum	8 of 10 jaar na uitgifte
14	Vervroegd aflosbaar door de emittent behoudens voorafgaande goedkeuring door de toezichthouder	nee	ja
15	Optionele datum van vervroegde aflossing, voorwaardelijke datums van vervroegde aflossing en aflossingsbedrag	nvt	nee
16	Eventuele volgende datums van vervroegde aflossing	nvt	nvt
17	Coupons/ dividenden		
17	Vaste of variabele dividenden / coupons	variabel	vaste coupons
18	Couponrente en elke gerelateerde index	nvt	
19	Bestaan van een "dividend stopper"	nee	nvt
20a	Volledig naar keuze, gedeeltelijk naar keuze of verplicht (wat tijdsaspect betreft)	volledig naar keuze	verplicht
20b	Volledig naar keuze, gedeeltelijk naar keuze of verplicht (wat bedrag betreft)	volledig naar keuze	verplicht
21	Het instrument heeft een oplopende couponrente of er is een andere prikkel om af te lossen	nee	nee
22	Niet-cumulatief of cumulatief	nvt	nvt
23	Converteerbaar of niet-converteerbaar	niet-converteerbaar	niet-converteerbaar
24	Indien converteerbaar, conversietrigger(s)	nvt	nvt
25	Indien converteerbaar, volledig of gedeeltelijk	nvt	nvt
26	Indien converteerbaar, conversiekoers	nvt	nvt
27	Indien converteerbaar, verplichte of optionele conversie	nvt	nvt
28	Indien converteerbaar, aangeven in welke soort instrument het kapitaalinstrument converteerbaar is	nvt	nvt
29	Indien converteerbaar, de emittent specificeren van het instrument waarin geconverteerd wordt	nvt	nvt
30	Afwaarderingsclausules	nvt	nvt
31	Indien afwaardering, afwaarderingstrigger(s)	nvt	nvt
32	Indien afwaardering, volledig of gedeeltelijk	nvt	nvt
33	Indien afwaardering, permanent of tijdelijk	nvt	nvt
34	Indien tijdelijke afwaardering, beschrijving van het opwaarderingsmechanisme	nvt	nvt
35	Positie in achterstellingshiërarchie bij liquidatie (specificeren welk soort instrument onmiddellijk hoger in rang is dan het kapitaalinstrument)	meest achtergestelde positie	achtergestelde lening conform artikel 63 CRR
36	Niet-conforme overgegangene kenmerken	nee	nee
37	Zo ja, niet-conforme kenmerken specificeren	nvt	nvt

4. Kapitaalsvereisten

	RWA	RWA	EV vereiste
	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2018
1 Kredietrisico	5.177.130.714	5.271.264.049	421.701.124
2 <i>waarvan de standaardbenadering</i>	2.587.722.630	2.402.768.184	192.221.455
3 <i>waarvan de (F)IRB benadering</i>	646.440.441	665.841.555	53.267.324
5 <i>waarvan de (A)IRB benadering</i>	1.942.967.643	2.202.654.310	176.212.345
6 Tegenpartijkredietrisico	-	-	-
10 CVA	35.787.900	53.650.422	4.292.034
16 Effectiseringsposities in het banking book	4.586.160	2.571.429	205.714
19 <i>waarvan standaardbenadering</i>	4.586.160	2.571.429	205.714
20 Marktrisico	-	-	-
24 Operationeel risico	566.974.205	536.850.804	42.948.064
27 Totalen RWA's en EV vereiste	5.784.478.980	5.864.336.704	469.146.936

Bij het kredietrisico zien we een evolutie van een dalend gewogen risicovolume bij de standaardbenadering en dit door de uitlopende kredietportefeuille van ex-Centea die hier volledig werd opgenomen en een stijgend risicovolume in de IRB benadering door een stijging van de opgelegde extra buffers door de Nationale Bank. Het saldo van beide evoluties leidt tot een hoger gewogen risicovolume voor kredietrisico.

5. Bezwaarde en niet bezwaarde activa

		Uitstaande bedragen bezwaarde activa	Marktwaaarde bezwaarde activa	Uitstaande bedragen niet bezwaarde activa	Marktwaaarde niet bezwaarde activa
010	Activa van de rapporterende instelling	837.410.142		19.552.783.265	
030	Aandelen	-	-	-	-
040	Schuldbewijzen (AFS en HTM) portefeuille	38.187.140	38.697.454	1.557.196.077	1.600.386.310
120	Andere activa			688.243.000	

		Matching liabilities, contingent liabilities or securities lent	Assets, collateral received and own debt securities issued other than covered bonds and ABS s encumbered
010	Carrying amount of selected financial liabilities	582.039.536	645.660.452

6. Beloningsbeleid

De basisprincipes van het verloningsbeleid binnen de groep Crelan in overeenstemming met de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, de CRD IV Richtlijn 2013/36/EU, de Europese Richtlijn 604/2011/FV de circulaire van de NBB en FSMA.

Het verloningsbeleid van de Groep heeft volgende doelstellingen :

- Gekwalificeerde, deskundige en gemotiveerde medewerkers aantrekken en belonen in functie van de gerealiseerde prestaties.
- Een management aantrekken en belonen dat de strategische en operationele doelstellingen van de bank kan realiseren.
- Bijdragen tot een effectief risicomanagement : beloning binnen de Groep mag niet aanzetten tot een verhoogd risicogedrag.
- Identificeren welke medewerkers uit hoofde van hun functie mogelijks een materiële impact kunnen uitoefenen op het risicoprofiel van de onderneming en op het vereiste kapitaal (Identified Staff) en voor deze personeelscategorieën specifieke beloningsrichtlijnen opmaken en toepassen met het oog op het realiseren van een efficiënt risicomanagement.
- Een transparant beloningsbeleid voeren, de consistente toepassing ervan opvolgen en erover communiceren.

6.1. De Raad Van Bestuur:

De Raad van Bestuur keurt de algemene beginselen van het beloningsbeleid goed en beoordeelt regelmatig en minstens één keer per jaar de basisprincipes van het beloningsbeleid in functie van de evolutie van de Bank. Hij baseert zich voor deze opdracht op de voorstellen van de Voorzitter van het Directiecomité en van het Remuneratiecomité.

De Raad van Bestuur ziet toe op de correcte implementatie van het beloningsbeleid en ratificeert eventuele afwijkingen.

De Raad van Bestuur keurt de vergoeding van de effectieve en de niet-effectieve leiding goed.

De externe bekendmaking van het beloningsbeleid vastgesteld door de Raad van Bestuur gebeurt via het jaarlijks bestuursverslag.

6.2. Het Remuneratiecomité

De Raad van Bestuur heeft in zijn midden een Remuneratiecomité opgericht dat belast is met het hem overmaken van aanbevelingen inzake het geldelijk statuut van de uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders van de Bank en haar entiteiten, alsook van de personen die verantwoordelijk zijn voor de onafhankelijke controlefuncties. Dit zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de Algemene Vergadering der Aandeelhouders.

De opdracht van het Remuneratiecomité bestaat erin om de Raad van Bestuur bij te staan in zijn toezicht- en controlefunctie met betrekking tot het beloningsbeleid en de beloningspraktijken, meer specifiek :

- beoordeelt minstens één keer per jaar de basisprincipes van het beloningsbeleid.

- geeft aanbevelingen met betrekking tot de bepaling, de toepassing en de eventuele aanpassingen van het beloningsbeleid en het financieel statuut van de uitvoerende en niet-uitvoerende Bestuurders van de Bank en haar entiteiten.
- is belast met het voorbereiden van beslissingen over beloning, met name beslissingen die gevolgen hebben voor de risico's en het risicobeheer van de Bank en waarover de Raad van Bestuur zicht moet uitspreken.
- is belast met het voorbereiden van beslissingen over de beloning van de personen verantwoordelijk voor de onafhankelijke controlefuncties en oefent bovendien rechtstreeks toezicht uit op de beloning toegekend aan de verantwoordelijken voor de onafhankelijke controlefuncties.

Het Remuneratiecomité houdt bij zijn aanbevelingen rekening met de langetermijnbelangen van de aandeelhouders, investeerders en andere belanghebbenden van de Bank alsook met het algemeen belang.

Het Remuneratiecomité is zodanig samengesteld dat het een gedegen en onafhankelijk oordeel kan geven over het beloningsbeleid en de beloningspraktijken en de prikkels die daarvan uitgaan voor de risicobeheersing, de eigenvermogensbehoeften en de liquiditeitspositie.

Het Remuneratiecomité is zodanig samengesteld dat het over een collectieve deskundigheid beschikt inzake beloningspraktijken en personeelsbeheer.

Het Remuneratiecomité is samengesteld uit vier niet-uitvoerende Bestuurders waarvan twee Onafhankelijke Bestuurders in de zin van artikel 526ter van het Wetboek van Venootschappen. Eén van de Onafhankelijke bestuurders neemt steeds het voorzitterschap van het Remuneratiecomité op zich.

In geval van gelijke stemmen bij het nemen van beslissingen binnen het Remuneratiecomité heeft de Voorzitter van het Remuneratiecomité de doorslaggevende stem.

Een overzicht van de samenstelling van het Remuneratiecomité wordt gepubliceerd in het bestuursverslag en is eveneens terug te vinden op de website van Crelan.

Het Remuneratiecomité komt minstens één maal per jaar samen, en meer indien nodig, op vraag van de Voorzitter of een lid van het Remuneratiecomité, van de Voorzitter van het Directiecomité of de Voorzitter van de Raad van Bestuur, na overleg met de Voorzitter van het Remuneratiecomité.

De Voorzitter van de Raad van Bestuur en de Voorzitter van het Directiecomité kunnen worden uitgenodigd op de vergadering. De Voorzitter van het Directiecomité woont de vergaderingen van het Remuneratiecomité bij wanneer het geldelijk statuut van de leden van het Directiecomité of van de personen verantwoordelijk voor de onafhankelijke controlefuncties op de agenda staat.

6.3. **Risicocomité**

Het Risicocomité voert jaarlijks onafhankelijke controles uit op het beloningsbeleid en rapporteert hierover aan de Raad van Bestuur.

Ter bevordering van gezonde beloningspraktijken en een gezond beloningsbeleid onderzoekt het Risicocomité of de prikkels die uitgaan van het beloningssysteem op passende wijze rekening houden met de risicobeheersing, de eigenvermogensbehoeften en de liquiditeitspositie van de bank evenals met de waarschijnlijkheid in de spreiding in de tijd van winst.

6.4. **Directiecomité**

De Voorzitter van het Directiecomité ziet erop toe dat het Remuneratiecomité zich elk jaar met volledige kennis van zaken kan uitspreken over de coherentie van het beloningsbeleid met het beheer van de risico's binnen de bank, en legt hem de eventuele aanpassingen voor alsook het advies van de betrokken controlefuncties.

Alvorens een voorstel van significante wijziging van het beloningsbeleid over te maken aan het Remuneratiecomité en aan de Raad van Bestuur voor goedkeuring, organiseert de Voorzitter van het Directiecomité een vergadering met de controlefuncties om er zich van te verzekeren dat het gewijzigd beloningsbeleid adequaat aansluit bij het wettelijk en reglementair kader dat van toepassing is en zo deel uitmaakt van het gezond beheer van de risico's van de bank.

Het Directiecomité verzekert de implementatie en uitvoering van het behoorlijk beloningsbeleid voor het personeel.

7. Hefboomfinanciering (leverage)

De leverage ratio wordt berekend als een percentage van het Tier 1 Kapitaal tegenover het totaal van niet risicogewogen binnen- en buitenbalans exposures. Het limietenlader voorziet een minimum van 3% met een eerste en tweede trigger van 3.2% en 3.1%.

Tabel LRCom: Gewone openbaarmaking van de hefboomratio		
		31/12/2018
Derivatenblootstellingen		
1	In de balans opgenomen posten (exclusief derivaten, SFT's en fiduciaire activa, maar inclusief zekerheden)	20.332.420.637
2	(Bij het bepalen van het tier 1-kapitaal afgetrokken activabedragen)	-85.245.303
3	Totale in de balans opgenomen blootstellingen (exclusief derivaten, SFT's en fiduciaire activa) (som van de lijnen 1 en 2)	20.247.175.334
4	Met alle derivatentransacties samenhangende vervangingswaarde (d.w.z. na aftrek van de toelaatbare in contanten ontvangen variatiemarge)	57.772.769
5	Opslagbedrag voor de met alle derivatentransacties samenhangende potentiële toekomstige blootstelling (op de waardering tegen marktwaarde gebaseerde methode)	97.804.301
11	Totale derivatenblootstellingen (som van de lijnen 4 tot en met 10)	155.577.071
Overige blootstellingen buiten de balanstelling		
17	Bruto notioneel bedrag van blootstellingen buiten de balanstelling	1.214.335.332
18	(Aanpassingen voor omrekening in equivalente kredietbedragen)	-268.782.653
19	Overige blootstellingen buiten de balanstelling (som van de lijnen 17 en 18)	945.552.679
Kapitaal en totale blootstellingsmaatstaf		
20	Tier 1-kapitaal	1.041.795.917
21	Maatstaf voor de totale risicoblootstelling voor de berekening van de hefboomratio (som van de lijnen 3, 11, 19, EU-19a en EU-19b)	21.348.305.084
Hefboomratio		
22	Hefboomratio	4,88%

Tabel LRSum: Beknopt afstemmingsoverzicht tussen boekhoudkundige activa en blootstellingen voor de berekening van de hefboomratio		
		31/12/2018
1	Totale activa volgens openbaar gemaakte financiële overzichten	20.445.851.316
4	Aanpassing voor afgeleide financiële instrumenten	97.804.301
6	Aanpassing voor posten buiten de balansstelling (d.w.z. omrekening in het equivalente kredietbedrag van blootstellingen buiten de balansstelling)	945.552.679
7	Overige aanpassingen	-140.903.213
8	Maatstaf voor de totale risicoblootstelling voor de berekening van de hefboomratio	21.348.305.084